

OBSAH

Predhovor (V. Vojtíšek)	9
1. Úvod (V. Vojtíšek)	11
Pojem chirurgia	11
Vývoj chirurgie vo svete	11
Vývoj chirurgie u nás	13
Rozvoj špecializovaných odborov	14
Vyšetrovacie metódy v chirurgii a paraklinické vyšetrenia	15
Konzervatívna a operačná liečba	18
Konzervatívna liečba v chirurgii	20
2. Asepsa a antisepsa (V. Vojtíšek)	21
Dezinfekcia	22
Dezinfekcia operačného poľa	23
Sterilizácia	23
Sterilizácia varom	23
Sterilizácia horúcou parou	24
Sterilizácia horúcim vzduchom	25
Sterilizácia plynom	25
Sterilizácia žiarením	26
Balenie sterilizovaných predmetov	26
Zásady antisepsy a asepsy pri operácii	27
Nozokomiálna (nemocničná) infekcia	27
Ochrana proti nemocničným nákazám v operačnej sále	29
3. Transfúzia krvi, infúzia a dlhodobá parenterálna výživa (V. Vojtíšek) .	31
Organizácia darcovstva krvi	32
Krvné skupiny	32
Odber vzoriek krvi u príjemcu	33
Určenie krvnej skupiny	34
Transfúzne prípravky	34
Technika transfúzie	36

Reakcie a komplikácie po transfúzií	37
Transfúzia u detí	39
Exsangvinačná transfúzia	39
Infúzna liečba	40
Infúzie u detí	43
4. Anestézia — znecitlivenie (J. Počta)	44
Miestne znecitlivenie — lokálna anestézia	45
Toxická reakcia na miestne anestetiká	45
Spôsoby miestnej anestézie	46
Celková anestézia	47
Príprava chorého na anestéziu	49
Anestetický (narkotizačný) prístroj	50
Druhy anestézie	51
Anestetiká a anesteziologické systémy	51
Inhalačné anestetiká	52
Vnútrožilové anestetiká	53
Rektálne anestetiká	54
Svalové relaxanciá	55
5. Zápaly (V. Vojtíšek)	58
Nešpecifické zápaly	58
Šírenie zápalu	60
Špecifické zápaly	60
Anaeróbne infekcie	61
Liečba zápalu	62
6. Nádory (tumory, neoplazmy)	65
Depistáž zhubných nádorov	67
Diagnostika nádorov	67
Liečenie nádorov	68
Chirurgická liečba	68
Liečba žiarením	69
Hormonálna liečba	69
Cytostatická liečba	69
Imunologická liečba	69
Komplexná liečba nádorov	70
Zásady ošetrovateľskej starostlivosti	70
7. Ogranizácia práce v operačnej sále (V. Vojtíšek)	71
Upratovanie v operačnej sále	73
Zariadenie operačnej sály	75
Operačné nástroje	77
Základné inštrumentárium	77
Šicí materiál	81
Špeciálne nástroje	83
Operačná skupina	85
Chirurgické stredisko	86

8. Traumatológia (J. Strnad)	87
Všeobecná traumatológia	87
Poranenie kože a podkožia	88
Poranenie svalov	89
Poranenie šliach a väzov	89
Poranenie ciev	90
Poranenie žíl	90
Poranenie tepien	90
Poranenie nervov	91
Poranenie vnútorných orgánov	92
Poranenie skeletu	93
Klinické príznaky zlomeniny	94
Liečba zlomenín	95
Operačná liečba zlomenín	102
Úrazy kĺbov	104
Rehabilitácia	105
Syndróm zmliaždenia (crush syndrom)	107
Polytraumatizmus	108
Úlohy sestry pri ošetrovaní polytráum	108
9. Rehabilitácia v chirurgii (V. Vojtíšek)	111
Starostlivosť o amputovaných	114
10. Predoperačná a pooperačná starostlivosť, chirurgická dietetika (V. Vojtíšek)	116
Celkové predoperačné vyšetrenie	117
Vlastná predoperačná príprava	119
Predoperačná príprava diabetikov	120
Miestne a celkové reakcie na operáciu	120
Pooperačná starostlivosť	122
Chirurgická dietetika	123
Pooperačná diéta	125
11. Pooperačné komplikácie (V. Vojtíšek)	127
Včasné poruchy	128
Poruchy dýchania	128
Zlyhanie obehu	130
Poškodenie ústrednej nervovej sústavy	130
Hypertermia a hypotermia	131
Krvácanie	131
Patologický obsah v rane	132
Neskoré komplikácie	132
Hnisanie v rane	132
Dehiscencia rany	133
Preležaniny	133
Kardiovaskulárne komplikácie	133
Neskoré bronchopulmonálne komplikácie	134
Komplikácie z tráviacich ústrojov	135

Komplikácie z močových ústrojov	136
Pooperačné poruchy u detí	136
Osobitosti komplikácií u starých ľudí	137
12. Chirurgia hlavy a chrbtice (V. Vojtíšek)	139
Úlohy všeobecnej chirurgie pri ochoreniach hlavy a chrbtice	139
Hnisavé ochorenia	140
Vrodené chyby tváre	142
Nádory tváre	142
Úlohy neurochirurgie	142
Špeciálne vyšetrovacie metódy v neurochirurgii	143
Mozgová hypertenzia a hypotenzia	144
Operačné neurochirurgické prístupy	145
Vrodené chyby lebky a chrbtice	146
Hnisavé ochorenia mozgových plien a mozgu	146
Nádory lebky	147
Vnútrolebečné nádory	147
Chirurgia mozgových ciev	148
Chirurgia neúfiteľnej bolesti	148
Ochorenie chrbtice a miechy	148
Nádory chrbtice a miechy	150
Poranenia tváre (J. Strnad)	151
Rany na tvári	151
Zlomeniny kostry tváre	152
Skalpácia hlavy	152
Poranenie slinných žliaz	152
Poranenie oka	152
Kranioocerebrálne poranenia	153
Patofyziológia reakcie mozgu na úraz	153
Zlomeniny lebky	157
Poranenia chrbtice a miechy	158
Poranenia chrbtice bez poškodenia miechy	158
Poranenie miechy	162
13. Choroby krku (V. Vojtíšek)	166
Vývojové chyby	166
Zápaly	167
Štítna žľaza	167
Prípava na operáciu a pooperačná starostlivosť	169
Prištítné žľazy	170
Tracheostómia	171
Pooperačné ošetrovanie tracheostómie	172
14. Chirurgia hrudníka (V. Vojtíšek)	173
Vyšetrovacie metódy v hrudníkovej chirurgii	174
Následky vnútrohrudníkových ochorení	175
Plúcne chirurgické choroby	176
Nádory	177

Tuberkulóza pľúc	177
Pľúcny absces	178
Bronchiektázie	178
Liečebné výkony pre ochorenia hrudníka	178
Pooperačná starostlivosť	180
Poranenia hrudníka (J. Strnad)	181
Zatvorené poranenia	181
Otvorené poranenia	184
Chirurgické choroby prsníka	185
Popôrodné zápaly prsníka	185
Fibrocystická mastitída	186
Ektázie vývodov a intrakutánne papilómy	186
Fibroadenóm prsníka	186
Karcinóm prsníka	186
15. Chirurgia brucha a tráviacej rúry (V. Vojtíšek)	189
Prietrže	190
Vonkajšie prietrže	191
Vnútorne prietrže	192
Klinický obraz prietrží a ich rozpoznanie	192
Chirurgická liečba prietrží	193
Chirurgické choroby pažeráka	194
Vývojové chyby	194
Poleptanie pažeráka	194
Achalázia	194
Poranenia	195
Krvácanie z pažerákových varixov	195
Nádory pažeráka	195
Zásady ošetrovania	196
Žalúdok a dvanástnik	197
Dojčenská pylorostenóza	199
Vredová choroba	199
Nádory žalúdka	203
Chirurgia tenkého a hrubého čreva	205
Kongenitálne anomálie	206
Zápalové črevné ochorenia	206
Zápal červovitého prívesku	208
Divertikulóza	209
Črevné nádory	209
Vyšetrenie hrubého čreva a konečníka	210
Chirurgická liečba nádorov hrubého čreva	211
Nenádorové ochorenia análneho otvoru a konečníka	213
Chirurgické ochorenia žlčníka, žlčových ciest a pečene	215
Špeciálne vyšetrovacie metódy	216
Žlčové kamene	218
Benígy a malígy chirurgický ikterus	219
Operačná liečba	220

Chirurgické choroby pečene	221
Chirurgická liečba portálnej hypertenzie	222
Chirurgické choroby podžalúdkovej žľazy	223
Akútny zápal podžalúdkovej žľazy	223
Chronická pankreatitída	225
Nádory podžalúdkovej žľazy	225
Chirurgia sleziny	226
Register	229